

Kertomus Marja Terttu Knapaksen, Markus Hiekkasen ja Helena Edgrenin matkasta Haapaniemen linnan raunioille Kiskoon 26.11.1986.

Matkalla Perttelin kirkolta Inkooseen pysähdyimme marraskuun lopun pakkaspäivänä Haapaniemen linnan raunioilla lähellä Kiskon kirkonkylää. Käyntimme aiheena oli puhdas uteliaisuus eli kauniimmin sanottuna tiedonhalu; kukaan meistä ei ollut aikaisemmin nähnyt tätä keskiaikaista rauniolinnaa. Totesimme, etteivät turistit ainakaan satumalta sinne eksy, viitoitus voisi olla selkeämpi ja varustettu hanunvaakuna-merkillä.

Asiakirjojen mukaan on Haapaniemen kartanon vanhin tunnettu omistaja ollut laamanni Krister Frille. Tila joutui sittemmin avioliiton kautta Horn -suvulle, jonka hallussa se oli vuoteen 1647. Tämän jälkeen kartanon omistivat Kruse- ja Fleming -suvut, kunnes se v. 1747 siirtyi Fiskarsin ruukin haltuun.

Haapaniemen linnan vanhin osa on ilmeisesti peräisin 1500-luvun lopulta. Myöhemmin rakennusta on modernisoitu lisäämällä siihen mm. renessanssityyppinen porrastorni. Jo isonvihan aikaan oli linnan katto ollut sortunut, mutta vuonna 1756 mainitaan, että asunnosta olisi vielä saanut asumiskelpoisen. Vuonna 1775 se oli kuitenkin jo lähes raunio. Perimätiedon mukaan on sekä Kiskon kirkkoaita että pitäjänmakasiini rakennettu Haapaniemen linnasta peräisin olevista kivistä.

Linnan lähes kokonaan maakummun alle peittynyt raunio kaivettiin esille ja restauroitiin v. 1952-56 Oy Fiskars Ab:n aloitteesta, Kiskon kunnan ja Muinaistieteellisen toimikunnan yhteisellä rahoituksella. Muinaistieteellinen toimikunta ehdotti vuonna 1958, että Kiskon kunta varaisi vuosittain talousarviossaan pienen summan pari kertaa vuodessa suoritettavaa puhdistustyötä varten ja pyysi kuntaa ilmoittamaan mikäli Haapaniemessä havaitaan vaurioita. Toimikunta lupautui tällöin suorittamaan raunion tarkastuksen sekä lähettämään ehdotuksen korjaustyöstä Rakennushallitukselle, jonka myöntämin määrärahoihin korjaustyöt vastedes oli tarkoitus suorittaa.

Linnasta on nykyisin näkyvissä kaksi kerrosta, harmaakiviholvattu kellari ja ylempi kerros, jonka seinistä on matalat aihelmat jäljellä.

Raunio näytti yleisesti ottaen olevan hyvässä kunnossa. Kellariholveissa oli kuitenkin muutama ilmeinen vuotokohta, jotka ehkä olisi syytä tutkia. Raunion ympäristö on pidetty siistinä; nuoria puita ja vesakkoa olisi ehkä kuitenkin voinut kaataa vielä enemmän.

Raunion lähimmässä ympäristössä olevat rakennukset ovat sen sijaan erittäin huonossa kunnossa. Paikalla on useita vanhoja, ilmeisesti kesäasuntoina käytettyjä asuin- ja aittarakennuksia, jotka ovat täysin hajoamassa ja vaatisivat välitöntä korjausta. Linnan lähiympäristö on siten yleisilmeeltään ränsistynyt ja jonkinlaisia toimenpiteitä kaipaava. Maanomistusolojen selvittäminen ja restaurointitoimiston edustajan tarkastuskäynti saattaisi olla paikallaan.

Helsingissä 26.1.1987

Helena Edgren
Helena Edgren

Markus Hiekkänen